СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 169. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 23. липня 1925. VOL. XXXIII. No. 169. Jersey City, N. J., Thursday, July 23, 1925. THREE CENTS

Кулидж каже, що не буде страйку в промислі твердого угля.

СВОМПСКАТ, МЕСС., 21. липня. — Президенат Кулидж заявив, що він не вірить, аби переговори між майнерами і власниками копалень твердого угля розбились, але певен, що між ними прийде до порозуміння і страйку не буде.

Свій погляд опирає президент на звідомлення міністра праці Джеймса Дж. Дейвиса, яке сей йому предложив перед виїздом на вакації до Англії.

З МАЙНЕРСЬКО „ДИСКУСІЇ"

ЕТЛЕНТИК СИТІ, Н. ДЖ., 21. липня. — Тут ведеться вже 9-ий день нарада представників майнерів і власників копалень твердого вугля, в готелі Треймор.

Представники власників копалень заявили готовість предлижити числа платень урядовців в атрацитовому промислі, запевнюючи, що вони не займають навіть одного цента з ціни одної тони угля.

Кромі того обі сторони обговорять ціни перевозу угля зелізницями і се, чи закид власників копалень, що юнії переслідують майнерів, котрі добувають більше угля, мають яку стійність.

З обох сторін видно охоту до мирового поладнання ріжниць і тому ще надія не пропала, що гроза страйку, на 1-го вересня с. р., ще може бути відвернена.

ВИДАТКИ НА ВОЄННУ ФЛЬОТУ.

СВОМПСКАТ, МЕСС., 21. липня. — Сюди прибув на розмову з президентом Кулиджем голова сенатської комісії для справ воєнної фльоти, сенатор Гейл.

Він предложив Кулиджеви звідомлення про стан американської воєнної фльоти.

Президент Кулидж доручив йому провірити, чи не дасться завести ощадности у видатках буджету на воєнну фльоту.

СКОВПСА ЗАСУДЖЕНО НА $100 КАРИ.

ДЕЙТОН, ТЕННЕСІ, 21. липня. — Сьогодня перед- полуднем присяжні судді сказали, що вчитель Джан Т. Сковпс винуватий за нарушення стейтового закона, який забороняє вчити в прилюдних школах про теорію еволюції.

Відтак суддя Ролстон його негайно засудив на 100 долярів кари (кара за переступлення того закона є $100 до $500) і згодився, щоб засуджений оставав на волі за зложенням поруки в сумі $500.

Справа ще прийде в осени перед стейтовий найвисший суд в Наксвилл, Тенессі.

Заявляючи Скопсови про засуд, суддя спитався його, чи суд в Наксвилл, Тенессі.

має що на се сказати.

Сковпс відповів: Мене засуджено за нарушення несправедливого закона. Я не хотів йому покоритися, бо не хотів нарушувати ідеї академічної свободи. А і далі буду виступати проти сього несправедливого закона, який нарушує конституцію Злучених Держав.

По сьому розправу замкнено і всі у згоді відфотографувались та розмовляли, дякуючи Дейтонцям, що приняли і гостили у себе цілу хмару посторонніх людий.

БРАЄН ЗАСИПАВСЯ.

ДЕЙТОН, ТЕННЕСІ, 21. липня. — Вчера адвокат Дерров хотів на процесі Сковпса випитати Браєна про його погляди на релігію і науку.

Браєн не був обовязаний йому відповідати, бо се виходило поза межі процесу. Але він відповідав, як казав, щоби відтак мати підставу випитувати Деррова про його науку. На питання з біблії він відповідав як релігійний чоловік, а з науки відповідав, що не знає.

Його заява, що не знає історії, зробила прикре враження, тим більше, що він був державним секретарем за Вилсона.

Вкінці Браєн і не осягнув того, чого хотів, бо суддя Ролстон нині признався, що зробив помилку, допускаючи дискусію між Браєном і Дерровом і звелів викинути її з протоколу, а також не допустив уже питань Браєна Деррову.

ПРОДАЮТЬ НЕВЖИТОЧНІ КОРАБЛІ ФОРДОВИ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 21. липня. — Урядова „корабельна рада" годиться продати 200 кораблів, які остались з часу війни, Фордови на вжитте яко матеріялу в його промислі, за ціну $1,760,000.

НЕ ЗНАЄ, ЯК РОЗДІЛИТИ МІЛІОНИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 21. липня. — Старий, 85-літній торговець кокосовими орішками, Леопольд Шепп звертається до публики, щоби порадили йому, як розділити його майно, яке виносить міліони, на добродійні цілі.

Він хоче роздати своє майно або на просвітні цілі, або також помогти бідним людям, котрі не можуть вибитись з трудної ситуації.

Його адреса така:

Ldopold [illegible] [illegible] New York City.

ПАШПОРТОВА ІДИЛЛЯ.

В першій половині квітня ц. року директор Українського Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові проф. Василь Барвінський отримав запрошення від Секретаріяту Інтернаціонального Музичного Конгресу взяти участь у Конгресі дня 15. травня ц. р. у Празі. Дир. В. Барвінський пішов негайно на поліцію, прохаючи прольонгати свого старого пашпорту з минулого року. Та йому сказали внести подання на новий пашпорт, отже приложити: метрику, свідоцтво державної приналежности, мельдункову картку, свідоцтво кваліфікаційне, посвідку військових властий і т. д. і, як усі щасливі громадяне підлягаючі львівській дирекції поліції, так само й директор Музичного Інституту, широкої слави музик і композитор, В. Барвінський, мусів припровадити ще й двох свідків на ствердження його інденетичности: ані „довуд особісти" з фотографією, ані всі документи, придбані за 35 літ замешкання у Львові — не мали для поліції без тих двох свідків ніякої перекрнуючої сили! Зібравши кінець-кінців усі свідоцтва й папері, петентові вдалося дня 29. IV. внести прохання на пашпорт особисто на руки радника дирекції поліції Г. Перевіривши справжню ціль подорожі дир. В. Барвінського, радник поліції написав на його проханню „пільне" і казав зголоситися через день у референта (комісаря Здановіча?). Але пан комісар закомунікував п. Барвінському нову штуку: в предложених документах не було посвідки від варшавського міністерства внутрішніх справ, що поїздка п. Барвінського до Праги є „дійсно конечна". Дня 4-ого травня дир. Барвінський вислав до Варшави до міністерства порученого листа з описом цілої історії та залучив запрохання на конґрес і мандат Музичного Товариства у Львові: Дня 10. травня урґував відповідь довгою телеґрамою з заплаченою відповіддю. По нинішній день відповідь з Варшави таки не надійшла і дирекція поліції пашпорту не видала. Міжнародній Музичний Конґрес уже відбувся — а дир. В. Барвінському таки не судилося брати в ньому участи, а через те й „Діло" втратило власні кореспонденції з того надзвичайно цікавого конґресу. Інтерпельований у цій справі кілька разів чеський консуль у Львові тільки розводив руками на пануючі порядки не можучи нічого вдіяти. Про цілий скандал подано до відома Міжнародному музичному товариству й иншим подібним чинникам.

НА ДОПОМОГУ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Джерзи Ситі, Н. Дж. .

Місцеві товариства, а іменно: Тов. Укр. Клюб Поступовий, Тов. Січ і Тов. Американських Горожан Укр. Роду в Джерзи Ситі, спільними силами уладжують великий загальний **пікнік на фонд для старого краю,** в неділю дня 26 липня, 1925, в Українськім Парку в Линден, Н. Дж., Dark Lane, Linden, N. J. Початок точно о 2-гій год. пополудни. Вступ до парку 35 цнт. Подорож на джітни 65 цнт. Разом вступ до парку і подорож виносить $1.00 (одного доляра). Джітни будуть очікувати, один при Народнім Домі на долині міста, під ч. 72 Морис Стр., другий на Джанстон евню кор. Вен Горн Ст., а третий на горі міста при Народнім Домі під ч. 367 Ст. Пол евеню. Перші джітні відїдуть з місця о год. 11-тій, відтак повернуть назад, а потім о год 1-шій відїдуть в-друге. Для розвеселення гостий на пікніку, **Хор ім. М. Лисенка** (із гір міста, Джерзи Сити, Н. Дж.) під дириґентурою п. Андрія Ґели, відспіває кільканайцять гарних пісень. Тож приходіть якнайчисленнійше на сю забаву, бо сим не тільки що сповните свій патріотичний обовязок, але при сій нагоді і добре забавитесь, бо забава буде перворядна і музика знаменита, за що ручить комітет.

Для дітий до 14-го року життя буде спеціяльний великий автомобіль. Трок, котрий буде забирати діти, о год. 10 рано на Моріс Ст., о год. 10.30 на Вен Горн кор. Джанстон евеню, а о год. 11-тій на Ст. Пол евеню, так що о год. 11-тій відїдуть діти і старші разом.

ЗВІЛЬНЕНІ З ТЮРМИ.

Дня 15. червня 1925 р. до бережанської тюрми доставив підкомісар Гляйц з Рогатина: 1) Гната Шкретку з Козари, 2) Семка Матенька і 3) Ілька Котнюха з Посвіржа з донесенням за злочин головної зради, повнений через передавання брошури „З хати до хати, з рук до рук." За інтервенцією адвоката д-ра Західного арештовані політичні вязні вийшли на волю дня 23. червня 1925.

ОГОНЬ В ГАЛИЦЬКОМУ СЕЛІ.

Повідомляють нас, що село Колтів, золочівського повіту, навістив огонь. Згоріло дванайцять господарів, через неосторожність і через брак огневих приладів від огню. Погорільці всі Українці, 10 греко-католиків а 2 римо-католиків. Всі були асекуровані в Дністрі, але тільки на малу суму. Огонь занявся зі стріхи, та на жаль в старому краю ще не перестали покривати будинків соломою замісць черепинею або дахівкою.

ЧИ Є ДЕ КРЕВНІ АБО ЗНАКОМІ ПОМЕРШОГО?

Прошлого тижня убитий був автом якийсь Frank Kovalsky чи Kowesky, у Port Jervis, N. Y., який перед смертю сказав, що має родичів і родину у Hartford, Conn., а його батько називаєсь Іван (John) Kowalsky, Kowalesky чи Kowesky. Родився в Галичині чи на Волині, Українець родом, літ 25—30 греко-католик і приїхав з родичами до Америки маючи 14 літ. Важить 150 ф., 5 стіп, 7 цалів. Темне, кучеряве волосся, очи карі (brown), ніс орлиний. Інтелігент. Служив в амер. війску. Перед смертю був занятий на фармі Александра Женіса, у Matamaras, Pa. Родичів на Plymouth St., Hartford, Conn. не знайдено, а тіло лежить вже 9 днів, та буде похоронено у четвер або пятницю у Port Jervis. як хтось з кревних не займеться тим. Похороном займаєсь William J. Coilier & Sons — Funeral Director, 45 Pike St., Telephone 4, Port Jervis, N. Y.

Хто би знав його родину зволить ласкаво сейчас про все сповістити на згадану адресу.

ХОР КУБАНСЬКИХ КОЗАКІВ БУДЕ В ДЖЕРЗИ СИТІ.

Дня 29-го і 30-го с. м. виступить в Джерзи Сити Хор Кубанських Козаків.

У Хорі є 24 співаків. Вони співають теж переважно українські пісні.

Сей Хор обїхав уже Европу, а тепер одержав дозвіл від правительства Злучених Держав обїхати Америку.

Недавно вже виступав у Ню Йорку, де здобув собі велике признання американської преси. Тепер буде виступати в Джерзи Ситі, Нюарку, Елизабет, Бейон, Перт Ембой, Йонкерс, а відтак поїде на Захід.

Кубанські козаки се потомки Запорожців і не тільки славно співають, але також славно танцюють.

ГАРНІ ВІДНОСИНИ В ПОЛЬСЬКИХ ШКОЛАХ.

В місті Торуні видалено з гімназій нараз 49 учеників. Родичі учеників скликали віче, на котрім виступили з крайною лайкою на професорів. Професори в свою чергу запізвали родичів до суду. Суд в свою чергу родичів виправдав, родичі в свою чергу зажадали від директорів приняти назад учеників, і врешті директори в свою чергу відмовили їм цеї приємности.

В деяких польських школах у Львові зайшли теж цікаві події. Ось, в державнім жіночім семінарі впала при матурі половина учениць, так пильно вчились. Одна з них з того горя троїлася.

Польський сойм ухвалив закон про парцеляцію обшарів.

ВАРШАВА, 21. липня. — Вчера приняв польський сойм по кількамісячних приготованнях і дебатах проект закона про поділ і продаж селянам великих земельних посілостий в Польщі.

Згідно з тим законопроектом мається розпарцельовувати через 10 літ по 500,000 акрів річно.

Польське правительство має платити дідичам відшкодовання по урядовій оцінці, частинно в готівці, а частинно бондами з 5-процентовим відсотком, які будуть платні по 25 літах.

. . . .

Селяни, котрі будуть купувати землю, одержать кредит від правительства.

Дідичам оставиться по 150 акрів (около 100 морґів, або 50 десятин) в місцевостях близко міст, по 450 акрів в чисто сільських сторонах, і по 750 акрів на східних „кресах."

Польське правительство каже, що купувати землю в парцеляції може 13,000,000 селян в Польщі.

Підчас остаточної дебати над законопроектом комуністичні посли піднесли такий крик, що маршалок звелів їм опустити салю засідань. Вони не хотіли вийти і тоді їх силою винесено.

Як відомо, Поляки вже парцелюють землі на українських і білоруських землях між мазурських кольоністів. Вони лишають польських дідичів в Польщі „на пізнійше," а покищо хотять засіяти українські і білоруські землі своїми кольоністами, щоб відтак дурити себе і світ, що і східні „креси" се вже польські краї.

Проти сього мусять Українці і Білорусини бротись із усіх сил і вжити всіх заходів, щоб землі на їх землях не дістались Ляхам, але місцевому українському і білоруському населенню.

А Українці в Америці повинні в сьому помочи своїм братам в старому краю.

ФРАНЦУЗИ ВЕДУТЬ 200.000-НУ АРМІю ПРОТИ АБД-ЕЛ-КРІМА.

ПАРИЖ, 21 липня. — В урядових кругах запевняють, що Франція вже тепер має в Мароку 130,000 війска, а до тижня мати-ме 200,000.

Ся армія оставати-ме під кермою маршала Петена, котрий тепер пробує погодитись із Абд-ел-Крімом, а коли він відкине предложення, готовий зачати як найбільше завзяту офензиву. Абд-ел-Крім і його ватаги Ріфів не падкі до замирення, але їм доволі дається в знатте бомбардовання французьких летунів і Французи на воздушну війну покладають найбільшу надію.

ХОТЯТЬ СЛАВИ ДОБУВАТИ.

ПАРИЖ, 21. липня. — З нагоди процесу в Дейтон, Теннесі, старі французькі професори університету написали і підписали протест проти обложування свободи науки.

РОБІТНИЧІ ДЕЛЕҐАЦІЇ В МОСКВІ.

МОСКВА, 20. липня. — Сюди приїхали делеґації робітничих орґанізацій з Франції, Німеччини і Швеції.

Вони хотять приглянутись і пізнати економічне життє совєтської Росії.

Тутешні ґазети витають сердечно делеґації, кажучи, що се настала нова доба зближення між советами і робітництвом Західної Европи.

КРІЗА НА ШЛЕСКУ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

ВІДЕНЬ, 21. липня. — Польща веде тарифову війну з Німеччиною і хоче наложити мито на уголь, який Німеччина спроваджує із Шлеска, який тепер під Польщею.

З уваги на те німецькі промисловці здержали ввіз угля з Польщі, а власники копалень спинили роботи.

Через те в Катовичах і в околиці тепер 100,000 майнерів без роботи. Безробітні голодують, а міжтим комуністи користають з нагоди і аґітують, щоб робітники насилу узяли копальні в свої руки та проголосили комуну.

Колиб Польща приняла умову Німеччини, то могла-б вивозити із Шлеска до Німеччини 350,000 тон угля, а так не вивозить нічого і має безробітте та небувалу крізу в углевому промислі.

Польський уряд не може безробітним давати допомог, бо всі гроші видає на військові цілі.

Заповідають, що ся углева кріза на Шлеску може спричинити спадок польських гроший.

„БУДУЧНІСТЬ ПОЛЬЩІ ПІД ВОДОЮ".

ВАРШАВА, 21. липня. — На водах біля Данціґу потонув польський торпедовець „Кашуб".

З „Кашубом" потонула теж ціла залога.

Сей польський торпедовець приплив був сюди до направи, аж нараз повстав вибух на пароплаві і цілий із залогою пійшов під воду.

Польський уряд не подає причини вибуху.

БОЛДВИН У КОРОЛЯ.

ЛОНДОН, 21. липня. — Анґлійський премієр Стенлі Болдвин був сьогодні на авдієнції у короля Юрія V.

Він предложив йому звідомлення про крізу в углевому промислі і про непорозуміння в самому кабінеті ізза розходів у буджеті. Ходить о се, що міністер скарбу Винстон Черчил, побиваючись за ощадностю, годиться, щоби сього року видано гроші лиш на будову двох кружляків, одначе другі міністри, а особливо міністер воєнної фльоти, Бриджмен, за сим, щоб сього року видано на будову 6, а [illegible] 3 [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES;		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОХІД ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Перемиський Укр. Голос пише:

Ми вже писали, як ставляться вшехполяки до українських шкіл. І от тепер вшехполяк, міністер освіти Грабський, предложив польській раді міністрів і вона це ухвалила, що зі слідуючим шкільним роком всі українські школи мають бути перемінені на школи „утраквістичні" т. е. в них будуть діти вчитися двома мовами: польською і українською. Як це в практиці буде переведене, про те знаємо. Всі школи в дійсности будуть польські, бо учителі тепер в Галичині майже всі Поляки, що не вміють нашої мови, — отже і не можуть вчити українською мовою, якби навіть і хотіли.

Так само зі слідуючим шкільним роком зникають українські гімназії в Перемишлі, Львові і Тернополі. А саме в тих гімназіях вже першої кляси по вакаціях не буде, бо та кляса буде злучена з польською гімназією. Що до инших кляс теперішних українських гімназій, то вони будуть ще окремо, але більше як певне не будуть це вже українські кляси, а польсько-українські. З кождим роком буде тих кляс о одну менше і до 7 літ мають зовсім вимерти. Так отже мін. Грабскі одним почерком пера зносить українську гімназію у Львові по 50 літах істнування, перемиську гімназію по 36 літах істновання, а тернопільську гімназію по 25 літах життя.

Як ставиться до цего наше громадянство, не треба говорити, бо всі ми це знаємо і проти доптання наших прав підносимо грімкий протест. Вкоротці відбудуться віча в Перемишлі, Львові, Тернополі і инших містах та селах і там народ скаже своє слово. Але і деякі мудріщі польські політики бачать, що міністер Грабський в своїм поході проти українських шкіл загнався задалеко. „Час" в ч. 133 пише так: „Ні — цілий той помисл Грабського, накинений раді міністрів, не видається щасливим. Викличе то на „кресах" велику бурю, і коби вона не перенеслася на заграничний терен. А не принесе вона нічо ані для піднесення шкільництва на „кресах", яке нині не вдоволяє нікого, ані не зближить народів до себе. Ухвали стануться предметом завзятих суперечок і в Польщі і за кордоном". Дальше пише „Час" таке: Утраквістичні школи на „кресах" мають бути впроваджені (як каже ухвала міністрів) „згідно з бажаннем батьків". Це можна двояко пояснювати: або батьки зажадали знесення українських шкіл і уряд зносить ці школи на їх бажанне; або уряд тільки там знесе українські школи а заведе утраквістичні, де цего батьки зажадають.

Річ ясна, що міністерство не може покликатись на ніяку згоду батьків українських дітей, бо всі батьки українських дітей в шкільнім плебісциті заявили, що бажають тільки української школи. А як фабрикувалося це „бажанне" деяких батьків, то бачимо це з внесків, які укр. посол Сергій Козицький поставив на соймовій комісії.

„Сойм взиває правительство: 1) щоби перестало знущатись і тероризувати українську і білоруську людність, яка внесла деклярації з домаганнем для своїх дітей школи з матірною (українською чи білоруською) мовою навчання; 2) щоби приняло до відома ті деклярації, бож внесені вони на основі закону про шкільництво для національних меншостей з дня 31. липня 1924 р.; 3) щоби негайно приступило до основання для українських і білоруських дітей шкіл з навчаннем в їх рідній мові з тим, щоби з початком 1925/26 шкільного року люде мали таку школу, яка їм належиться в силу внесених ними деклярацій; 4) щоб перевело докладне слідство про надужиття шкільних властей, які допустилися того, що через поліцію взивають до переслухання, якби до судового слідства, до розправи і карного переслідування всіх хто вніс немилі для уряду деклярації з бажанням науки для своїх дітий рідною мовою, а при тих „баданях" грозьбою, залякуваннем і всякими иншими способами вимушувано в батьків, щоб уневажнили внесені шкільні деклярації; 5) щоби правительство покарало й забрало з українських і білоруських земель тих шкільних інспекторів, які чи то самі, чи послугуючись підвладними їм учителями чинили всі ці злочини; 6) щоби Станислав Грабський, котрий як міністер освіти, не може не знати про ту цілу систему насильств підвладних чинників, який не здержав, не припинив тої інспекторської самоволі, реклямованої „Словом Польським", де цей пан Грабський є відвічальним політ. керманичем — щоб той пан Станислав Грабський негайно усунувся з посади міністра „освіти".

Всі ті внесення польські посли відкинули, а вслід за тим рада польських міністрів постановила знести українську школу.

За те рада міністрів зовсім мовчить про основання українського університету, до чого Польща зобовязалась міжнародним договором і окремим законом.

МИТАРІ І ФАРИСЕЇ

(З львівського Діла).

Жидівські митарі і фарисеї, чіпляючись у возі польської реакції, крутяться як муха в окропі. Для них стало ясним, що мусять добити торгу з польськими антисемітами. Бо й якжеж. Ще два роки і скінчить своє життя теперішний сойм, а вони малиб вийти з пустими руками? Ніколи в світі. Вони, до крови і кости пройняті наймитівством у відношенні до шляхти, не могли довше зносити самоти. Самочинно і з самопосвятою та відданістю служили польській культурі, становили авангарду польського „культуртреґерства," вколисуючи инші національности соковитими фразами, аж доки не діждалися додатної оцінки своєї вірної служби і доки їх не допущено до панських передпокоїв.

Польсько-жидівські пертрактації ведутьвя від довшого часу. До останньої хвилі зберігано їх тайність перед очима громадянства, укривано коншахти. Головний промотор польсько-жидівської угоди пос. Райх в одній зі своїх статей підкреслював, що весь жидівський клюб признав конечність переговорів, згодився на особу і спосіб їх ведення, та затвердив потребу тимчасової тайности. І так, забігаючи до реакційних передпокоїв, східно-галицькі польонізатори зпід стягу пос. Райха дальше світили очима перед територіяльними „кресовими" народами.

Жиди, особливо безпринціпні, привичні до легкої й користолюбивої служби галицькі Жиди, не змінилися. Чи під фірмою д-ра Бика, чи д-ра Левенштайна, чи д-ра Райха лишилися вони тими самими, що були: експонентами, пропагаторами і виконавцями волі можних, слугами кожного, в чиїх руках спочиває влада. „Ґешефт" все відгравав у них першу ролю. І в тому напрямку їхній еґоїзм не знав ніколи меж.

„Хочемо бути собою і лише собою.! — каже пос. Райх. Єдиним дороговказом наших політичних починів є добро жидівського народу."

Дуже гарно, можна згодитися з ґльорифікацією цього крайного еґоїзму, але тут приходиться запитати, в чому саме міститься „добро жидівського народу"? Таж Жиди не заселюють місяця, ані не повертаються в атмосферичних чи планетарних просторах, тільки живуть як специфічне атериторіяльне наверстування серед инших народів. Колиж між територіяльними народами йде боротьба, то в першу чергу зявляється питання: в котрий бік схиляються Жиди не по державним кордонам, а по етноґрафічній межі? Дальшим питанням є: чи те „добре" заключається в службі тій ідеї, проти якої ще недавно виступали — щиро чи не щиро — Жиди в поборюванні екстермінації. На жаль, після деяких вагань Жиди, головно, „кресові" Жиди, пересуваються з гурта „громадян другої кляси" і при допомозі ліктів насильно пхаються „на вершини" пануючих. Переходячи з одного табору в другий, вони тим самим самі стають в рядах митарів і фарисеїв. Це називається „добром жидівського народу". З жидівського безоглядно-еґоїстичного становища, з точки жидівської купецько-торговельної моралі й етики дуже можливо, що цей перехід є зиском, баришем, „добром", та ми маємо иншу етику й иншу мораль. Ославлена жидівська етика і мораль є етикою й моралю митарів і фарисеїв. Та етика і мораль дозволяла східно-галицьким Жидам проголосити „невтральність", а одночасно, навіть не вижидаючи рішення в справі Східної Галичини та користуючись неучастю українського населення у виборах 1922 р. [illegible] приступити до виборної акції. [illegible] того! Як подає д-р Л. Білінський у своїх споминах, в р. 1919, в часі „строгої невтральности" д-р Розмарін в імени сіоністичної екзекутиви Сх. Галичини вів переговори з польським урядом про перехід Жидів у польський табор. Тільки спротив вшехполяків не дав змоги східно-галицьким Жидам вже тоді проявити велич своєї етики і моралі. Або чи не етично, чи не морально, коли Жиди, маючи 10 українських мандатів в своїх руках, посідаючи безправно українське добро, тепер переходять з тим загарбаним добром в польський табор, рішають характер польської держави в користь ісповідників етики і моралі польського національного еґоїзму!

І не допускаючи зради проти основних засад демократизму й рівноправности націй, пос. Райх з прикметною собі безсоромністю називає наші, оперті на фактах замітки „інсинуаціями.".

„Бажаючи оминути непорозуміння — каже пос. Райх — зазначуємо, що всякі підозріння, немов то ми малиб згодитися на прийняття на себе ролі знарядів гнету инших національних меншостей або шкодження їх національним життєвим інтересам — уважаю інсинуацією, яку виясню собі хіба подратуванням, що походить з незнання справи.

Одначе мимоволі маю враження, що деякі мають інтерес в поширюванні тих поголосок, бо на сторінках певної української преси не перестають з того приводу зявлятися проти нас калюмніяторські закиди, хоч ми кількакратно вже офіційно й авторитативно їх спростовували. В дальшу полеміку не будемо вдаватися, заявляючи катеґорично, що ролю гнобителів в якій небудь формі вважаємо непочесною і понижуючою."

Не може бути двох думок про те, що ця набрякла фразеольоґія має на меті закрити тільки фактичний стан річей. А вже просто крайно хоробливою меґальоманією заносить від таких слів, як нпр., що Жиди не думають перейняти на себе ролі „гнобителів" чи „катів" инших національних меншостей. Мій Боже, як можна так по дітвацьки забуватися! Хто говорить про „катів" і „гнобителів"? Ми твердимо, що Жиди вже тепер сповняють ролю польонізаторів „з власної пильности", а після добиття торгу виконуватимуть доручення своїх службодавців.

Пос. Райх, хоч зрікся вести полеміку на тему жидівського переходу в польський табор, не втерпів і вже в кілька днів пізнійше помістив в свойому органі статтю п. з. „Штучне схвилювання," в якій якраз веде полеміку на право й ліво. Між иншим гладить по голові пос. Підгірського за те, що він ніколи „не думав про організування економічного бойкоту Жидів" та що у відношенні „до жидівського народу він має тільки глибоку пошану." Не знаємо, чи і що буде орґанізувати пос. Підгірський та на чию адресу передає він свою глибоку пошану. Це зрештою не важне, а важне те, що ми не маємо ніякої пошани до східно-галицьких ватажків. Східно-галицькі Жиди є „нашими" Жидами. Досі ми їм дуже багато вибачали, але від тепер пильно будемо дивитися на пальці.

Пос. Райх, реклямуючи свою етику і мораль, твердить, що жидівські посли вслухуються тільки в голос жидівської вулиці і тільки вимоги тієї вулиці є для них міродатні. Чи справді так? Досі думали ми, що східно-галицькі сіоністи, йдучи на службу польській реакції, роблять це самочинно. А тут довідуємося, що їх до того [illegible] жидівська вулиця. Така поведінка жидівської вулиці вимагає глибокої застанови наших політичних чинників.

Зрештою ми ніколи не вірили в жидівську приязнь, не переймалися їхніми фразами, декляраціями й обіцянками, але й не думали, що вони так скоро підуть на мотузок п. Ст. Грабского. Нам приходиться хіба ще раз перестерегти жидівських політиків перед рішенням принціпових справ, до яких вони не є покликані, тим більше при допомозі 10-тьох українських мандатів. Найкраще було би, колиб вони проявили чистійший ексклюзивний еґоїзм і в першу чергу зложили 10 мандатів. Аж після того пос. Райх міг би вигукувати, що „хочемо бути собою і лише собою." Задержуючи ті мандати, східно-галицькі Жиди можуть використувати парляментарну трибуну тільки в протестуючих цілях. На цьому починається і кінчається їх акція в цьому соймі. За кожний инший крок, що йде в розріз з цим основним і единим завданням неправних посідачів українських мандатів, робимо їх відповідальними перед українським і перед жидівським народом.

Українські Громадяни!

Українським селом заволоділа чорна розпука! В смертельній глуші занепадає село, основа нашої нації. Нидіє, марніє, тратить силу та вмирає повільною смертю. День в-день приходять звістки про випадки голодової смерти. В селах вже є голодовий тиф. Старці, матері та діти вються в голодових судорогах.

Де найдуть вони поміч?

Ми заморська іміґрація мусимо дати їм поміч!

Коли Ваша громада досі не зложила своєї жертви Вашим обовязком подбати про се, щоби збірку переведено негайно.

За всіми інформаціями пишіть до Обеднання:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ІСТОН, ПА.

Народне віче.

Щоби помогти нашим братам в старому краю в їх нещастю, істонська громада скликала віче на день 5. червня с. р. Як бесідник прибув до нас др. Вол. Галан з Филаделфії. Віче отворив п. Василь Ґудз та сказав присутним, що страшний голод в старому краю казав нам зійтися тут сьогодня, щоб порадитись, як дати поміч своїм братам. На пропозицію п. Ґудза віче вибрало предсідателем п. Загоруйка, а секретарем п. С. Терлецького. Предсідатель попросив дра Галана пояснити присутним, як живе тепер наш народ в старім краю, та як ми моглиб йому помочи. Бесідника привитали присутні оплесками, бо знали його вже з попереднього віча. Бесідник, сам член Української Галицької Армії, зазначив на вступі, що приїхав на віче лиш тому, що мав гарне враження про нашу громаду вже на першому вічу. В той час, коли всяке політичне шумовинне, яке літа визвольних змагань українського народу протратило на особистій наживі по всяких масних українських посадах, старалось використати народне нещастя на свою користь і обкидати болотом всіх найкрасших народніх працівників, істонська громада, не лякаючись тих демаґоґів, ясно зазначила своє становище та висказала подяку всім тим народнім працьовникам, які працювали в користь народу без огляду на вислід сеї праці. Сим істонська громада дала доказ, що вона розуміє державне будівництво і ті трудноші, з якими приходилось боротися першим будівничим української держави. Коли в той час найстрашнійшого розвалу істонська громада сміло підняла знову український прапор, то се запорука, що і надальше та громада буде свідомою українською громадою і не криком галапасів але як досі ділом викаже свою приналежність до українського народу. Відтак бесідник приступив до страшного опису тих ляцьких злочинів, які спричинили голод на нашій „медом та молоком текучій" землі. Австрійська війна знищила наш край та на тім не конець. Польща своїм військом нищить нас дальше; насилає мазурів, щоб кольонізували наші землі та нищили українських селян; свідомих арештують та садять в тюрми; мучать їх там до смерти; на селян накладають страшні податки, просто панщину заводять назад. І так прийшов страшний голод, який до решти добиває замученого нашого брата. Тож тоті бідні селяни простягають руки до нас, щоб ми їм помогли і не дали загинути в ляцькій неволі. Згуртуймось разом до праці, а тоді принесемо не тільки поміч нашим братам але і поможемо збудувати самостійну українську державу. Бесідника нагородили слухачі грімкими оплесками які тривали пару хвиль. Присутні на салі зарядили збірку. Зложили слідуючі:

Филимон Сабатий $10, О. Питляр $5, О. В. Буткевич, Н. Підгайний по $3. С. Терлецький, М. Загоруйко, М. Колодруб, В. Ґудз, І. Вересюк, М. Федорчак, Т. Кульчицький по $2, Т. Харко. В. Дроботій, І. Крочак. І. Малинук, Н. Горон, Розалія Вересюк, Анна Колодруб, В. Литвин, І. Осьмук, Текля Ґудз, С. Яремко по $1. В. Боднарський 50 ц. Дрібними жертвами $2.67. Гроші переслано до Обеднання.

Після збірки віче приняло резолюцію того змісту, що прилучується до поклику Обеднання, щоби в старому краю прийшло до скорого обеднання національно-державницьких політичних груп, бо тоді не тільки зросте відпорна сила українського народу в краю, але і праця на іміґрації буде улекшена і успішнійша. Також дібрано комітет Обеднання, який має занятись дальшими збірками в нашій місцевости. З віча вибрано пп. В. Ґудза і В. Беднарського.

Відділ У. Н. С. і відділ У. Р. С. відбули спільний пікнік, на якому теж зібрано понад $80, які то гроші будуть переслані до Обеднання на голодуючих.

Віче заохотило нашу громаду знова до праці і я певний, що наша громада не останеться тепер позаду інших. Малі місцеві непорозуміння мусять зникнути там, де ходить о загальне народне добро. Тому і нам пора забути на минувші сварки (які є в кождій місцевости) та взятись до праці.

С. Терлецький, секр. віча.

ЕЛМАЙРА ГАЙТС, Н. Й.

На поміч голодним селам.

Доля братів в старому краю діткнула і нашу громаду. Коли всі американські громади взялись до праці над помочю голодуючим в старому краю, то і наша громада хоч невеличка, не хоче остатись самітна. Вона хоче прилучитись до сеї великої та могучої сімї американсько-українських громад, яка не дасть загинути нашому народови в ляцькому ярмі. В церкві св. О. Николая в Елмайра Гайтс заряджено збірку на голодуючих, яка принесла $33.85. З тих гроший $2.50 відіслано на сиротинець в Филаделфії, а $31.35 відіслано до Обеднання на голодуючих в старому краю.

Зложили слідуючі:

О. М. Данилович $2.50, Анд. Бубняк $2, Анна Смолка, Ром. Хамула, А. Бубняк, І. Карвай, П. Швайка, А. Харчишин, М. Дудар, Й. Сознаський, Т. Чех, Анастазія Іваник, Ф. Майкович, І. Рйобко, Т. Котур, М. Яворський, Н. Почасник, З. Чорний, В. Стець, Он. Осташевський, П. Худик, Л. Буштин, по $1, В. Войтина, С. Зубрицький, Д. Петрик, М. Осташевський, А. Борик, В. Юрчак, Я. Копко, П. Фецич, по 50 ц. Дрібними жертвами зложено $2.35.

Треба надіятись, що сей примір потягне прочих наших громадян до щирійшої народньої праці і більшого народнього обеднання.

ДЕС МОЙНС, АЙОВА.

З Вестів.

В нашій місцевости мало Українців і тому тяжко перевести якунебудь збірку. Тому хоч від себе засилаю до Обеднання $5, на голодне село. Передше я збирав між чужинцями в фабриці, але тепер вже годі їм все докучати, тим більше, що деякі дуже їх понатягали.

Маю однак надію, що таки ще зможу дещо тут зібрати.

А. Мельник.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Вільних Козаків с. Росільна, від. 196, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о 3-ій годині попол. 26. липня в церковній гали при Sussex і Green St. Кождий член має прибути на той мітинґ. Неявившийся член заплатить кари 25 ц., а урядник 50 ц. — І. Баричко, предс.; Н. Цінурчин, секр.

СКРАНТОН, ПА. Бр. Св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, дня 26. липня в гали церковній, проситься всіх прибути на сей мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. Стефан Медвідь, предс., Михайло Гнатів, секр.

В справі п. М. Зазуляка.

Послідний виказ всіх, хто жертвував для хорого п. М. Зазуляка, був поданий у „Свободі" ч. 81 сего року і виносив $874.74.

В маю с. р. відбув комітет засіданне, на якім п. Зазуляк представив своє невідрадне положенне і просив о заплаченне ренту і запомогу на ліченне. Взявши під розвагу се прикре положенне п. Зазуляка, комітет ухвалив заплатити рент за 4 місяці по 28 дол., що зробило 112 дол., а 50 дол. ухвалив вручити до рук п. Зазуляка на ліченне. Разом комітет видав $162.00

Було в банку	$874.74
Розхід	162.00
Остало	$712.74
Остало	$712.74

Дальші жертви були слідуючі:

Іван Федан властитель штору з меблями з Arnold, Pa.	5.00
о. Соловій з Latrobe, Pa.	1.00
Стефан Прихода, учитель з Centralia, Pa., збірка принагідна за стараннем Вс. о. Боярчука	11.00
Комітет помочи Гуцульщині, з Passaic, N. J.	10.00
Процент піврічний від грошей в банку	14.26
Разом	$754.00

Ся сума зложена і дальше в банку First National Bank в Перт Амбою на імя „Michael Zazulak Fund" з підписом касієра Івана Ваверчака і о. Чаплинського.

Сей фонд так малий, що годі думати о фармі, коли не вилине більше жертв, а що найгірше, що п. Зазуляк в дуже прикрім тепер положенню і все просить о поміч на ліченне. Годі відмовити, бо се чейже перше, щоби ратувати здоровле хорого чоловіка, бо по смерти і фарми йому не потреба, а як видужає, то і сам дасть собі раду. Тому сею дорогою проситься милосерних сердець о дальші жертви на сю ціль, щоби не дати згинути так талановитому артистови.

Всі жертви проситься ласкаво як і перше слати на руки: Rev. M. Kuziw, 23 Walnut St., Hartford, Conn., а чеки виписувати на імя: John Waverczak.

Всім П. Т. Добродіям, які до тепер зложили свої жертви, складає щиро-сердечну подяку так п. Зазуляк як і комітет: о. Чаплинський, о. Кузів, Іван Ваверчак, Яків Корнат, о. Волод. Лотович, Дембіцький і Вінтоняк.

P. S. Сим маю честь запросити всіх П. Т. Комітетових і всіх прихильних сій справі (хто лиш ласкав прийти) на засіданне в справі сего фонду на день 27 липня с. р. (понеділок) о год. 8 вечер під ч. 30 East 7th St., зараз коло української церкви в Ню Йорку.

о. Чаплинський.

КОЛИБ...

КОЛИБ ВСІ МУДРЦІ ХАЛДЕЙСЬКІ,
ЩО МОВ ТІ ВОЛИ РЕВУТЬ
НА ВСІХ ВІЧАХ І НА ЗБОРАХ,
І НА РІДНЕ ВСЬО ПЛЮЮТЬ.
ВСЬО, ЩО РІДНЕ, ІЗ БОЛОТОМ,
З ЧУЖИМ ГНОЄМ ЗАМІШАЮТЬ,
ЗОЛОТІ РІДНІ ТКАНИНИ
ГРЯЗЮ, КАЛОМ ОБКАЛЯЮТЬ —
КОЛИБ — КАЖУ, ВСІ МУДРЦІ ТІ
ТРОХИ ДУМАТИ НАВЧИЛИСЬ
— ВОНИ-Б СВОМУ НАРОДОВИ
СКІЛЬКИ ЛИХА НЕ ТВОРИЛИ.

Марко Скритий.

ОБСТРУКЦІЯ В ПОЛЬСЬКОМУ СОЙМІ.

Дня 21. м. м. на порядок нарад сойму увійшла справа земельної реформи. Новелі до закону з 15. липня, 1920, вже в самому наголовку привернено вірнійший зміст, називаючи її законом „про парцеляцію і кольонізацію". Селянські партії вже в комісії земельних реформ заповіли поборюванне сього нового твору польської шляхти, вшехполяків і їх нових союзників Жидів.

Перед приступленнем до звіту комісії земельних реформ, який мав реферувати пястовець Макульський, визволенец Полякевич запропонував перервати засіданне сойму, щоб дати спромогу комісії земельних реформ вибрати нового референта, бо пос. Макульський, був. віце.президент Головного Земського Уряду, замішаний в гомінку дойлідську аферу.

Проти сього внесення запротестували пястівці.

Марш. Ратай піддав під голосованне тільки першу частину внесеня. За внесеннем голосували визволенці, брилівці, енперівці (нар. робітн. партія), Українці, Білорусини і нез. хлопська партія. Проти — цілий хієно-пяст і Жиди. Пепесівці усунулись від голосовання. Після того на трибуну виступив референт пос. Макульський. Се вивело з рівноваги опозиційні фракції. **Визволенці і брилівці почали бити пульпітами, Українці і Білорусини почали грати на ріжнородних інструментах.**

З уваги на те, перервано засіданне, а коли знову його розпочато, **знову вибухла обструкція.**

Тоді другий раз перервано засіданне і скликано конвент сеніорів, на якому рішено справу Макульського передати маршалківському судови.

Та з розпочаттем нарад заявив пос. Полякевич, що така постанова його не вдоволяє, після чого визволенці опустили соймову салю.

Референт Макульський, прийшовши до голосу, спинився над історією земельної реформи. Законопроект про земельну реформу — казав він — тільки формально є новелею до закону з 15. липня, 1920, фактично се зовсім новий закон. Теперішня новеля чи закон спирається на отсих передумовах. **Парцеляція мусить відбуватись добровільно, але під напором держави.** Річно мусить бути розпарцельовано найменше 200,000 гектарів. Коли не осягнеться сеї висоти добровільно, то тоді міністер земельних реформ принуровить примус. В законі передбачується між иншим поміч на купно землі одиницям економічно слабшим.

Під кінець засідання відчитано інтерпеляцію „Визволеня" в справі ігнорування урядом осуду найвисшої палати державної контролі, що торкається б. віцепрезидента Гол. Зем. Уряду пос. Макульського, який безкарно поповняв надужиття службової натури.

Осип Маковей.

КСАНТИПА.

(Оповіданне).

Коли о. Василь Петрів проповідав сьогодня в церкві про потребу згідливого життя між чоловіками і жінками, йому і на думку не приходило, що з того може вийти. Як звичайно, коли не було інтеліґенції в церкві, о. Василь почував себе свобіднійшим в поучуванню селян, так і сьогодня, розглянувшися по церкві, він зложив свою проповідь з ріжних тем: почав євангелієм, зійшов на політику, на нелад у селі, на читальню, а найдовше говорив про незгоду в родинах, про бійки і сварки. Така мішанина в проповіди зовсім не відповідала краснорічивости, але подобалася селянам; о. Василеви до неї не треба було окремо приготовлятися, а успіх був може й кращий, як від упорядкованої науки золотоустих проповідників.

— То знаєте — говорив він — дуже давно, перед тисячами років жив славний, мудрий Грек — називався Сократ. Він нерадо сидів у хаті, тільки все ходив поміж люди і вчив їх, як ти волочишся? Який мені поторговиці, велика громада людий обступала його і він починав говорити: „се робіть, а того не робіть!" А мав він жінку, Ксантипу, дуже люту бабу. Замісць тішитися таким розумним чоловіком, славним на ціле місто і на цілий край, вона що дня з ним сварилася: „Чого ти хати не пильнуєш? Куди ти волочишся? Який мені пожиток з тебе? Людські жінки мають з чоловіків поміч і пораду, а я бідна нещаслива... з таким волоцюгою не дороблюся..." І так що дня ганьбила чоловіка, от як і тепер можна чути на селі. Але Сократ був розумний чоловік, з бабою сварки не заводив, тільки вступався їй. Звичайно розумнійший уступає. Раз у злости, по великій сварці, жінка вилляла цілу коновку води на Сократа. А він нічо, втерся і каже: „Звичайно по бурі дощ паде." Спокійний, як бачите був чоловік, не злісник. За те знову його жінка славна стала про своє злість; по нинішний день кожду злісну бабу називають Ксантипою.

Сей приклад був такий старий і знаний, як само імя і заслуги Сократа. Але в селі о. Василя про се не чували і радо слухали оповідання; багато людей навіть усміхнулося, почувши про Ксантипу і коновку води.

О. Василь докінчив проповідь і правив далі богослуження. По богослуженню пішов до дому, зїв обід і поклався трохи подрімати. Відпочавши, пішов знову до церкви на вечірню. По вечірні вступив до читальні. За весь той час йому ані раз не прийшла на думку його раншня проповідь. Не було й про що думати...

Тимчасом перед домом читальні до о. Василя приступив сухорлявий, невеличкий, уже старий господар, Матвій Соломка, голова читальні, громадський радний, член управи каси і крамниці, старший церковний брат — і ще иншими титулами можна би Соломці честь віддати — тай з якоюсь особлившою приємністю поцілував пан-отця в руку.

— Що-ж там, Матвію? — спитав о. Василь ласкаво. — Як здоровля ваше?

— Дякую. От якось чоловік тягне до часу.

Але Матвій очевидно не про своє здоровля хотів говорити, бо зараз додав: — Я вам дякую, пан-отчику, за нинішню проповідь.

Щож там такого було? Звичайна проповідь тай годі!

— Ей, не кажіть пан-отчику! Се так до мене і до моєї жінки як би приложити! Я Сократ, а вона Ксантина.

Пан-отець усміхнувся.

— Я вас і в гадці не мав. На проповідях я своїх парохіян не визиваю. Тай не знаю я, як ви собі там жиєте. Моя хата з краю...

— Воно то так — відповів Матвій спокійно. — Хоч ви й не про мене говорили, але вийшло подібно. Дуже прикра моя стара... Терплю, кажу вам, пан-отчику, як той Сократ. Чи ви не маєте якої книжки про нього? Я би собі прочитав.

— Маю, я вам дам. Є в читальні. Але я справді не про вас говорив.

— Не журіться тим, пан-отчику! Адже я до вас жалю не маю. І овшім дякую вам ще раз.

З тим оба пішли до читальні і посиділи там з людьми, що понадходили, добру годину. Матвій не згадав уже пан-отцеви ані словом про своє домашнє життя, але книжечку про Сократа сховав дуже обережно за пазуху.

З читальні пішов собі о. Василь до дому. По дорозі знову ані думав про свою проповідь, а тимчасом за ним поважом ішла Матвіїха, здорова, кремезна жінка, вистроєна по святочному. Аж на ґанку, оглянувшися, о. Василь побачив, що Матвіїха іде за ним.

— Ви до мене?

— Так! — відповіла Матвіїха, підійшла близче, поцілувала пан-отця в руку і дуже важко зітхнула.

— Сідайте! оттут на лавку! Щож там скажете?

Матвіїха не сіла, тільки сперлася о стовп і стоячи почала говорити дуже смутно, але з притиском:

— Дуже мене пан-отець нині скривдили.

— Хреститься Матвіїхо! Та чим?

— Так мене за бездурно в церкві при людях спублічити, як би я вже була не знати яка! Мені вже з пятьдесять років, а ще жаден священик мене в церкві не ганьбив...

— Алеж, ґаздине, я зовсім не про вас говорив! — боронився священик.

— Говоріть своє! — слова Матвіїхи ставали щораз твердші і енерґічнійші. — Що я там часом свого старого штуркну, се правда. Але як жеж його і не штуркнути і не насварити, коли він все поза хатою: як не в читальні, то в крамниці, як не в крамниці, то в касі або на раді, як не на раді, то в місті на вічу... А дома як сяде, то ґазети читає. Тут праця на полі пропадає, а він ґазети читає!

— Не нарікайте, Матвіїхо на свого чоловіка, бо він розумний і добрий — спинив пан-отець говірливу жінку. — Самі бачите, що сили в нього не багато, а вам і без його помочі не зле поводиться. Ви господиня одна з перших в селі...

— За те мене і сірце болить, — підхопила Матвіїха — що ви мене в церкві ганьбили.

— Алеж кажу вам, що я не про вас говорив! — боронився священик рішучо.

Матвіїха не зважала на се, бо видко, прийшла доконче виговоритися і насваритися.

— Називати мене в церкві Ксантипа, коли я Ксенька пишуся, так мене хрестили, так мене все кликали!... Се правда, що я вчора на свого старого вилляла коновку води у злости, але скажіть же самі, якою мені бути? „Десь був?" питаю. — У крамниці! — каже. — „Що ти там робив?" — Рахунки — каже — робив, що крамниця вторгувала за тиждень. — „То ти, кажу, чужі маєтки зраховуєш, а твої злодії розносять!" — Та які злодії?! Що пропало? кажи! — він так. А я в злости трутила його в кут тай, як стояла під рукою коновка з водою, вилляла все на нього. Ніхто при тім не був, ніхто того не бачив і, дивиться, не минула ніч, уже в церкві пан-отець говорить! Чи чував хто таке? Се певно та безкоста моя сусідка підглянула тай донесла вам.

— Ніхто мені Матвіїхо не доносив — почав тепер пан-отець, усміхаючись — я справді не знаю, чого ви від мене хочете.

— Я хочу, аби мене пан-отець в церкві при людях не прозивали! Я не ніяка Ксантипа, тільки Ксенька! Я мало в землю не запалася, як слухала вас сьогодня, що ви говорили. А людям до мого Матвія засі! Я з ним шлюб брала, я вже діти відвінувала, вільно мені зі старим поцілуватися і побитися! Що людям до того?!

— Але може би ви, Матвіїхо, його не били? Одно, гріх перед Богом, друге, стид перед людьми, а третє: адже в нім тільки пушка духу, такий марний.

— Абож я йому їсти не даю, чи може бороню? Тай не бю я його так, аби покалічити, Боже борони! Алеж і гірка мені година з ним. Десь у инших жінок чоловіки, а в мене волоцюга, що хати не тримається!

— Аджеж Матвій не пе і не курить і грошей не тратить! — боронив священик.

— Ще би! — відозвалася Матвіїха сердито. — Ану, нехай би відважився!

— Отже порадьте мені, Матвіїхо, що мені зробити, аби ви не гадали, що то я про вас говорив у церкві. Може би на другу неділю сказати, що, хоч ви так зробили, як та давна Ксантипа, але се не до вас пілося.

Матвіїха застановилася.

— Ні! — каже — не говоріть! Коли сього сусідка не бачила, то най воно так присхне, як та вода на моїм старім!

— Добре, най і так буде! — відповів пан-отець. — А я вам ще раз кажу, що я не про вас говорив, тільки то направду була колись, така Ксантипа.

— І мала такого чоловіка, як мій Матвій? — зацікавилася Матвіїха.

— Мала, тільки далеко мудрійшого.

— Ну, коли він свого не пильнував, тільки на наймитів спускався, то мудрий він не був. Я би за нею обстала.

— Та вже, як там хочете, обставайте і за нею.

Матвіїха значно подобріла, втерла хусткою спітніле лице, поговорила ще хвилину з пан-отцем і, видимо з лекшим серцем, пішла до дому.

Матвій сидів на присп і читав про Сократа.

— Чогож ти казав, — спитала його жінка зовсім неласкаво — що пан-отець се до мене в церкві говорив? Я питалася і він казав, що ні.

Матвій встав з приспи, подивився спокійно на жінку і, не промовивши ані слова, пішов у сад.

ПОЗІРІ ПОЗІРІ

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КООПЕРАТИВНЕ БУДІВНИЦТВО ФІНСЬКИХ РОБІТНИКІВ В БРУКЛИНІ.

В квітневім номері „Кооперації", органу американського Кооперативного Союзу, подано цікаві відомости про діяльність „Фінської Кооперативної спілки" в Бруклині. Товариство це має дві тисячі членів, робітників імігрантів з Фінляндії, й веде собі кооперативну пекарню, ресторан, мясну крамницю, білярдну комнату („пул рум") і гараж та має у своїй власности й орудуванню пятнайцять кооперативних мешкальних домів.

Грошевий оборот тих різних підприємств в 1924 році представляють слідуючі числа:

Пекарня	$ 186.622
Мясна крамниця	89.377
Ресторан	64.115
Друга крам. (філія)	3.405
Білярдова комната	12.115
Разом річного обороту	$355.634

Одначе найбільших успіхів достигли ті фінські робітники в своїй будівельній кооперації, — пятнайцяти домів, що разом з ґрунтом представляють вартість близько $2,000.000 (двох міліонів долярів).

Почалося те кооперативне будівництво десять літ тому, коли в спілці орґанізувалась окрема будівнича група. На початкові кошти купна ґрунту й будови кожний член зложив $500, решту позичено на гіпотеку з банку і взято позичку з кооперативного кредитного товариства (теж фінського) в Масачусетс. Окрім тих початкових пятьсот долярів пайщики не потребували вже нічого докладати, лише платили чинш за помешкання, 27 долярів на місяць за помешкання з пяти комнат. Так як з того часу накладено вижчі ґрунтові податки, то тепер платять 32 доляри на місяць. Такі самі помешкання в приватних будинках в тій околиці коштують по 70 і 80 долярів. Одначе той чинш — 27 потім 32 доляри —, виставчав кооператорам на сплату другої гіпотеки (морґеджу), яка вже зовсім вичищена.

Як сказано, фінські кооператори збудували або набули досі вже пятнайцять таких мешкальних будинків. Останній, „Рівервю" біля парку з видом на Гудсон, містить 32 помешкання по чотири і пять комнат. Ціла будова коштувала $170.-000. На те кожний член вплатив по $300 від комнати (отже, наприклад, $1,200, коли хотів мати помешкання з чотирма комнатами), банк дав $70.000 на першу гіпотеку, а решту позичили окремі кооператори як „товариські позички" на 5%. Одному з членів групи, фаховому й досвідченому будівничому, віддано нагляд за цілою будовою за тижневу заплату. Він сам наймав робітників, купував будівельний матеріял і що тижня разом з цілою групою обмірковував всі пляни й детайлі дальшої будови. Таким способом ціле підприємство обійшлося без дорогого контрактора, і вся будова виконана з найліпшого матеріялу, солідно й артистично. Той сам чоловік керує тепер будовою ще одного кооперативного мешкального дому, що має бути найбільший з усіх, на 45 вигідних помешкань.

Кооперативний гараж збудувало собі в 1923 році 26 членів спілки, що мають свої автомобілі. Кождий вложив 250 долярів акційного капіталу. Решту позичено. Тепер кожний член платить $8 на місяць за місце й послугу в гаражі, тоді як приватні гаражі в сусідстві вимагають по $12. Такими грішми кооператива оплачує всі біжучі кошти, механіка й 5 процентів дивіденди від вложеного членами капіталу. Ґазоліну продається по тій ціні, що на базарі, але всі прочі автомобільні припаси нижче базарної ціни.

Ті фінські кооперативи в Бруклині поставили собі як прінціп — защаджених собою грошей не держати дурно, а кожний цент вкладати в свої гуртові підприємства, що дають їм і зиск і вигоду. Таким способом вони дійшли до гуртового, кооперативного маєтку вартости двох міліонів.

АСИҐНУВАННЯ ДЛЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК У 1925. Р.

Рада Народніх Комісарів України асиґнувала в цьому році на потреби Всеукраїнської Академії Наук у Києві 500.000 карбованців замісць 183.000, яку асиґнов. на ту ціль попередніми літами. Крім цього асиґновано ще окремо 6.000 карб. премії для учених, членів Академії за їх праці. Асиґновано теж відповідну суму гроший на пренумерату закордонної наукової літератури та на закордонні поїздки і наукові експедиції членів Академії.

ЗАСТРІЛИВ ЖІНКУ СВОГО УЧИТЕЛЯ.

У Рівнім мала місце траґічна подія. Вулицею Галлера переходила жінка учителя тамошньої прив. рос. ґімн. Весоловської. Несподівано впав із вікна одної кам. револьверовий стріл і Весоловська впала трупом на місці. Виявилося, що стріл походив від учня 6 кл. тої ґімназії Спєшнева. Виявилося, що Спєшнева вчив муж застріленої. Спєшнев у слідстві зізнав, що вбив жінку свого учителя не хотячи і через неосторожність, але не міг пояснити причини, чому саме в тому часі стріляв на вулицю через вікно.

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

- * Словарці, пояснення чужих та не дуже зрозумілих слів, В. Доманицького 30
- * Словар українсько-англійський і англійсько-український (кишеньковий), А. Роміна 50
- * Словар чужих слів, др. З. Кузеля, опр. 2.00
- † „Словар української мови", Б. Грінченка, в 2-х томах, разом 2180 сторін 6.09
- † „Словар російсько-український", М. Уманець і С-ка, в 1 томі, 1040 сторін 3.00
- † Словник українсько-польський і польсько-український, зладив І. Свєнціцький 80
- † Словник чужих слів д-ра З. Кузелі (кишеньковий) 65
- * Смерть за правду, оповіданне про Ів. Гуса, В. Доманицького 10
- † Сон, Одарка, Чари, Ледащиця, народні оповідання Марка Вовчка 20
- † Сонник, великий, найновійший і одиноко правдивий, ілюстрований, містячий около 7.500 слів 45
- * Соняшний промінь, повість, В. Чайченка 80
- * Сорок тисяч миль під водою, роман, Ю. Верного 1.00
- * Сорокаті Штани, і инші веселі оповідання 25
- * Соціольогія й соціяльні науки, Е. Діркгайма (з французького переклав М. Залізняк) 15
- * Соціялізм а релігія, Д. Бориска 15
- † Соціяльна революція, К. Каутського (переклад з німецького) 80
- * Спартак, провідник римських гладіяторів, історична повість, Ц. Самойлова 30
- * Співомовки або Веселі вірші, Ст. Руданського 50
- † Співомовки С. Руданського, зі вступом Б. Лепкого і з портретом автора, брош. 50, опр. 65
- † Співомовки Степана Руданського, з портретом автора і з передмовою Богдана Лепкого 20
- Сплачений довг, оповідання з міщанського життя, Данила Лепкого 20
- Спочив мій дух і инші оповідання 15
- † Старий горобець, оповідання Д. Мамина-Сібіряка, з рос. мови переклав Г. Черняхівський, з малюнками М. Погрібняка, видання 3-те 10
- Страшна помста, оповідання з козацьких часів (з многими образками), М. Гоголя 20
- * Стривай тайни монастирських мурів 75
- * Суд чотирох, сензаційне оповідання з діяльности „Тайних виконавців смерти", Е. Веляса 40
- [illegible] й инші оповідання 10
- * Таємниця Америки або Огляд американської культури серед Христофа Колюмба 15
- * Тайни цісарської родини, опис життя австрійських панувуючих 50
- † Таємчий Підпомагач, дитективний роман, нап. Еміль Ґаборіо 85
- † Так мовив Заратустра, книга для всіх і для нікого, нап. Фрідріх Нітше, переклав Лесь Гринюк, з портретом автора, в 4-ох частях 1.50
- † Танець тіней, роман з рідного побуту, нап. Михайло Яцків, опр. 2.00
- † Тарас Бульба, повість М. Гоголя, переклав Ст. Віль, з ілюстраціями 50
- * Тарас Бульба, повість з ілюстраціями, Миколи Гоголя 40
- Тарас Шевченко, в столітні роковини 20
- † Твори Володимира Винниченка:
  - Том I. Краса і Сила та инші оповідання 1.00
  - „ II. Голота та инші оповідання 1.00
  - „ III. Боротьба й инші оповідання 1.00
  - „ IV. Кузь та Грицунь і инші оповідання .. 1.00
  - „ V. Історія Якимового будинку й инші оповідання 1.00
  - „ VI. Рівновага, роман з життя еміґрантів .. 1.00
  - „ VII. По-Свій, роман 1.00
  - „ VIII. Божки, роман (продовження повісти „По-Свій"), ... 1.00
  - „ IX. Босяк і инші оповідання 1.00
  - „ X. Чесність з собою, роман 1.00
  - „ XI. Хочу, роман 1.00
  - Всі одинайцять томів 10.00
- † Твори С. Черкасенка (поезії), в 2 томах 2.00
- † Твори Тараса Шевченка, в 3-х томах, в опр. .. 8.50
- † Твори Тараса Шевченка, в 5-х томах, в опр. .. 15.00
- † Теорія зглядности, після А. Айнштайна написав Петро Франко, ... 10
- Теорія політики, приступно виложив Павло Свій 60
- † Territorium und Bevoelkerung der Ukraine (Ein geographisch-statistischer Beitrag) von Dr. Miron Korduba 40
- Терниста дорога, Український Сойм в Америці до його скликання, нап. др. Семен Демидчук 15
- Товариська ворожка 15
- Товариш, українсько-англійський підручник до науки англійської мови з доданнєм словарця 60
- * Траґедія Галицької України, Осипа Меґаса .. 1.00
- * Три княжевичі і чарівна птиця 10
- † Три оповідання (Воля, Пропасть, Сміх), нап. Леонід Андреєв, брош. 20. опр. 30
- † Три оповідання Д. Мамина-Сібіряка (Старий Горобець, Пригоди статечної миші, Поганий день Василя Івановича), з малюнками 25
- † Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Великий льох, Неофіти), з передмовами й поясненнями Богдана Лепкого і з двома портретами автора 35
- † Три поеми Тараса Шевченка (Сон, Кавказ, Суботів) 10
- * Тропарик або Підручник церковного співу 30
- † Убогий та багатий і дівка-чорнявка, Безталанний Дурень й розумна жінка, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 10-ма малюнками Ю. Магалевського 20
- † У гостях добре, дома ліпше, історичне оповідання Дрозда (О. Кониського), видання друге, брош. 85, опр. 1.25
- † Українство в Росії (Новійші часи), Володимира Дорошенка 40
- * Українська граматика, Стоцького і Ґартнера .. 1.50
- * Українська правопись зі словарцем, уложили Ст. Смаль-Стоцький і Федір Ґартнер, опр. 50
- * Український співаник. Зладив Антін Гапяк ... 40
- Український штукар, 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть 1. Забави фізичні і хемічні. Часть 2. Штуки з картами. Часть 3. Штуки рахункові. Часть 4. Штуки жартівливі .. 50
- † Українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), видання друге, з 42-ма малюнками Юрія Магалевського 60
- * Українсько-англійський кухар, зібрав М. М. Белеґай 1.00
- * Українсько-англійський і англійсько-український словар (кишеньковий), опр. 1.50
- * Українсько-англійський словар (1580 сторін), М. П. Б. Ясенівського, опр. 1.50
- † Українсько-німецький словар Ом. Поповича, опр. 2.00
- † Українці в Америці, Ор. Кириленка 20
- * Українці як народ, нап. Василь Пачовський 5
- † Фізика для вищих початкових шкіл, нап. Франц Шіндлер, з німецької мови переклав Андрій Сабат (105 малюнків в тексті), брош. 30, опр. 50
- * Фільозофія соціял-демократії, збірник дрібних фільозофічних статий, Йосифа Дицгена 2.00
- * Фільософія штуки, нап. Г. Тен, професор в школі красних штук у Парижі, пер. Ол. Барвінський, I. часть 50
- * Хан і його син або Українка бранка і другі оповідання 20
- † Хмари, повість Івана Нечуя-Левицького, з передмовою Василя Верниволі, опр. 2.00
- Христос в гарнізоні, оповідання з військового життя, М. Яцкова 40
- * Хрунь і чорт, В. Будзиновського 15
- * Цар голод, А. Баха (переклав М. Залізняк) ... 35
- * Цариця і весталька або Живцем замурована, історія з часів переслідування християн за панування римського цісаря Нерона 25
- † Царівна, повість Ольги Кобилянської, друге видання, з передмовою Осипа Маковея. Брош. 1.75, в звичайній оправі 2.00, в люксусовій оправі 2.75
- † Царівна-жаба, українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського 10
- † Цар-Соловей, казка С. Руданського, брош. 35, опр. 50
- Цвіт і душа й инші оповідання 15
- † Цвіркун у запічку, оповідання, Ч. Дікенс 35
- Через кордон, цікаві розкази еміґранта Олекси Ремези. Еміґрант, вірш, Петра Гіркого 15
- * Чернигівка, бувальщина з другої половини 17. віку, М. Костомарова 50
- † Ченці, оповідання, Стедаль, пер. С. Пащенко 20
- * Читанка друга для шкіл народних в Америці, опр. 30
- † Читанка і граматика для шкіл народних, часть I. (для 1. і 2. року науки), уложив Омелян Попович 35
- * Чому попи не женяться? 15
- † Чорна Рада, хроніка 1663 року, нап. П. Куліш, повість з ілюстраціями та вступом і поясненнями Б. Лепкого, брош. 1.00, опр. 1.25
- Чорний кіт, Едгара Еллен По 10
- † Чужиною, збірка поезій, О. Олеся 50
- † Чутлива совість, Татко, оповідання Д. Н. Маміна-Сибіряка, з російської мови пер. Марія Кузьмова 20
- † Шаґин Ґерай, оповідание В. Будзиновського 25
- Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати життє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило-Методіївське братство. — Виїмки з творів Тараса Шевченка. — Заповіт Тараса Шевченка в чужих мовах. 15
- † Шевченко про мистецтво, розвідка Богдана Лепкого 10
- * Шерльок Гольмс, таємничі історії найславнійшого в світі детектива. Кождий том становить скінчену цілість.
  - Ч. 13. Джентлемен вломник 15
  - „ 14. Тайна графині Кастельоне 15
  - „ 15. Траґедія дідички 15
  - „ 16. Чорт зі Семфолд Гіл 15
  - „ 17. Чудовий Рікардо Сакко і сини Шіви 15
- * Школа Народна (читанка) для третої і четвертої кляси, опр. 75
- † Шлях до соціялізму, Отона Бауфа, переклав П. Дідушок 25
- † Що таке державногромадянське виховання, д-ра Георґа Кершенштайнера, авторизований переклад із третього ляйпціґського видання д-ра Василя Сімовича, з переднім словом автора, з його портретом та біографією 50
- * Що сталося з Рудольфом або Траґедія на замку Маєрлінґ 60
- Що то є книжка? — Початки козаччини (5 ілюстрацій). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі 20
- * Що чути тепер в ріднім краю або Україна без хлопа і пана 10
- † Як вести збори, нап. К. Немова 10
- † Як закладати пластові дружини, нап. Петро Франко 10
- Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні, Всев. Гаршина. — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі 15
- * Як Іван зробив чудесне судно і при помочі чудесних товаришів дістав царівну за жінку 10
- Які є люди на землі 40
- * Як королевич воював із чортом 15
- * Як кров кружить в нашім тілі і яка нам з неї користь, др. С. Фішера 15
- * Як львиця виховала царського сина і герцеґовинські оповідання 20
- Як люди живуть в Норвеґії і оповідання: Приятелі. — Смерть. — Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи віддавав 20
- * Як Михась, син мельника, ходив до неба по дімант 20
- Як мужик ходив до царя правди шукати і инші оповідання 15
- † Як нам задовольнити наші пекучі потреби, деякі поради владі і населенню України, видання перше 10
- † Як опридідити вагу живої худоби 10
- * Як осягнути успіх? 15
- * Як Палій визволив від смока сестру і братів та провчив Капуша 10
- * Як пан собі біди шукав, оповідание, І. Франка 15
- * Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший українсько-англійський листівник 75
- * Як повстала земля, К. С-нка 25
- * Як стати горожанином Злучених Держав, Е. Ґвоздика 30
- † Як стати по українськи грамотним, коротка українська правопись із додатком: Дещо з української граматики, В. Верниволі 25
- * Як чоловік зійшов на пана, оповідание Вячеслава Будзиновського 30
- * Як царевич літав до царівни 10
- † Ярина, український буквар, зложив А. Воронець, з малюнками, опр. 45

ОБРАЗКОВІ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТИЙ.

Всі низше наведені книжки є прикрашені меньшими і більшими малюнками, звичайними і кольорованими (деякі лише кольорованими), та відповідним діточим текстом. Кожда книжка має тверду і кріпку оправу. Сі книжки надаються на дарунки для української дітвори.

- † Баба Яга, весела книжечка про Різдво 1.10
- † Весела плавба 45
- † Весонька-ярь, дітям од Бога дар 45
- † Втвори браму — медьо іде! 60
- † З веселих діточих днів 60
- † З міста, з краю, з поля й гаю 60
- † З циркусу жарти 1.10
- † Казки з 1001 ночі 35
- † Ке лиш близше, ке лиш д' мині — хороші справи в середині 60
- † Кіт в сапянцях 35
- † Малий світок, мальований крам чемним діточкам 45
- † Молодість 65
- † Подорож пана Цікавського (з рухомими образками) 60, в тривкійшій оправі 70
- † Про домашні звірята 65
- † Робінзон Крузо 35
- † Рости, читай, дрібонький читачу 65
- † Чемним діточкам 45
- † Червона шапочка 35; з рухомими образками 45, в тривкійшій оправі 60
- † Яке пташки підслухали 85
- † Ящів смуток і охоту склали в книжечку оту .. 1.00

НОВІСТЬ! **НОВІСТЬ!**

ПЕРШОРЯДНОЇ ЯКОСТИ

Waterman's Ideal Fountain Pen

ПЕРА ФОНТАНОВІ

можете купити в Книгарни „Свободи". Перо ґарантоване, 14-каратове золото. При наповнюванню чорнилом не потрібно уживати жадної помпки, бо вистарчить піднести ніхтем кляпку, уміщену з боку, занурити перо в чорнилі, спустити поволи кляпку на долину, а воно само наповниться.

Ціна того пера з пересилкою... **$2.75**

Пишіть на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street,
JERSEY CITY, N. J.

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладніше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЕЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на ім'я, яке подаємо у повисшій адресі.

„SVOBODA". 83 Grand Street. Jersey City. N. J.